

1877-78
A 5557

Anuare universitare *Nagyvárad*

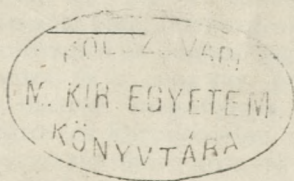
A

NAGYVÁRADI KIR. JOG- és ÁLLAMTUDOMÁNYI-KAR

A L M A N A C H J A

1877/8-ról.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Negyedik évfolyam.

NAGYVÁRAD,
NYOMATOTT HÜGEL OTTÓNÁL.
1878.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. Történelmi visszatekintés.

A nagyváradi kir. akadémia b. e. Mária Terézia által alapított 1780-ban. Eleintén ugyan csak a bölcsészeti szakma volt ezen akadémián képviselve, de már 1788-ik évi június hó 17-én kormányrendelet által két év folyamú jogi fakultással kibővítettett.

1855-ben a tanintézet cs. kir. jogakadémia neve alatt három év folyamú jogtanodává szerveztetett, mindazáltal a jogvégzetek csak kivételesen bocsáttattak, még pedig 4 fél évi egyetemi cursus utánpótlása mellett a jogi szigorlatokra. A tannyelv német volt.

1861-ben ismét a magyar tannyelv hozatott be, 1867-ben újabb ideiglenes szervezetet nyert az intézet, végre 1874. évi május hó 4-kén kelt legfelsőbb elhatározással a két magyar egyetem jogi karával egyenjogu, négy évfolyamu teljes jog- és államtudományi karrá alakítottatott át, melynek végeztével a jogtanulók közvetlenül, azaz minden utánpótlás nélkül, de csak egyetemen, jogszigorlatokra bocsáttatnak.

Jelenleg a nagyváradi kir. jog- és államtudományi karnál következő nyolcz tanszék van rendszeresítve, u. m. 1) a római jogra, 2) a jogbölcsészetre és büntető jogra, 3) a nemzetgazdaságtan-, pénzügytanra és a magyar pénzügyi törvényekre, 4) a magyar és osztrák magánjogra, 5) a peres és perenkivüli eljárásra, váltó- és kereskedelmi jogra, 6) a statisztikára és magyar közigazgatási jogra, 7) a jogtörténetre és egyházi jogra, 8) a politikára, magyar közjogra s a jog és államtudományokba való általános bevezetésre. Ezekon kívül a bánya és tételes nemzetközi jog, az európai államok statisztikája, a bölcsészet, mivelődéstörténet és törvényszéki orvostan is adatnak elő.

II. A jog- és államtudományi kar személyzete.

IGAZGATÓ.

Dr. Hoványi Lajos, h. ügyvéd, a törvénykezési eljárás, a váltó- s kereskedelmi jog ny. rendes tanára, a jogtudományi államvizsgálati bizottság e. i. elnöke, Nagyvárad városa törvényhatósági és statisztikai bizottságának, a biharmegyei régészeti és történelmi egyesület választmányi tagja, Ujváros magyar utca, 2. sz. a. saját házában.

NYILVÁNOS RENDES TANÁROK.

Dr. Hoványi Lajos (lásd fent.)

Dr. Kudelka József, h. ügyvéd, a jogbölcsezet, és büntetőjog ny. r. tanára a II. alapvizsgálati bizottság e. i. elnöke s a jogtudományi államvizsg. bizottság tagja. V. Olaszi, fürdőutca 4. sz. a. saját házában.

Dr. Kürtly János, az encyclopaedia, a magyar közjog és a politika ny. r. tanára, az I. alapvizsgálati bizottság e. i. elnöke, a II. alapvizsgálati és az államtudományi államvizsgálati bizottságok, Biharmegye statisztikai bizottságának tagja, tandíjmentességi előadó, Olaszi, Kiss Sámuel féle ház.

Dr. Bozóky Alajos, képesített egyetemi magántanár, a római jog ny. r. tanára, az I. alapvizsgálati és az államtudományi államvizsgálati bizottságok tagja, akadémiai könyvtárnok, Nagyvárad város törvényhatósági és statisztikai bizottságának, a biharmegyei régészeti és történelmi egyesületnek választmányi tagja, Olaszi, hidegser-utca, a keleti vasuti hid mellett.

Dr. Sipos Árpád, h. köz- és váltó-ügyvéd, képesített egyetemi magántanár, az ausztriai- és magyar magánjog s a bányajog ny. r. tanára, az I. alapvizsgálati és a jogtudományi államvizsgálati bizottságok tagja, valamint ösztöndíj előadó, Nagyvárad városa törvényhatósági és jogügyi bizottságának, községi iskolaszékének, ugy nemkülönben a biharmegyei régészeti és történelmi egyesület választmányi tagja, V. Olaszi, Apolló-utca, Thurzó féle házban.

Dr. Molnár Imre, képesített egyetemi magántanár, a nemzetgazdászat, pénzügytan, pénzügyi törvényisme és a tételes nemzetközi jog ny. r. tanára, a 2-ik alap-, valamint az államtudományi államvizsgálati bizottság tagja, a vizsgaengedélyek előadója. Kőfaragó utca, Halász féle ház.

Dr. Személy Kálmán, képesített egyetemi magántanár, az osztr. magyar birodalom s az európai államok statisztikájának, valamint a magyar közigazgatási törvények ny. r. tanára, a művelődéstörténet előadására feljogosított tanár, az államtudományi államvizsgálati bizottság e. i. elnöke, a II. alapvizsgálati bizottság, továbbá Nagyvárad város statisztikai bizottságának tagja, és községi iskolaszékének jegyzője, Olaszi, Széchenyi-tér, Pollák-féle ház.

HELYETTES TANÁR :

Roseneki Dr. Báró Roszner Ervin, a magyar felsőház tagja, Nógrád megye törvényhatósági bizottságának virilis tagja, a jogtörténet és egyházi jog h. tanára, az I. alap- és az állam-tudományi államvizsgálati bizottság tagja, a kar jegyzője. Apolló utca 11. sz. a.

MAGÁN TANÁROK.

Dr. Lukács János, Biharmegye t. főorvosa, a biharmegyei orvos és gyógyszerész egyesület elnöke, a törvényeséki orvostan magántanára. Ujváros, Teleki-utca, saját házában.

Dr. Nemes Imre, főreáltanodai rendes, képesített egyetemi magántanár, a bölcsészet magántanára. Nagy Körmös utca, 540. sz.

KÖNYVTÁRNOK :

Dr. Bozók Alajos (lásd fent.)

HITSZÓNOK :

Podhraczký Rezső, áldozár, a József-intézet igazgatója.

Pedellus :

Korn Lajos, az akadémiai épületben.

Szolga :

Szöllősi Kálmán.

III. A jog- és államtudományi karral kapcsolatban lévő vizsgálati bizottságok.

I. Alapvizsgálati bizottság :

Elnöke: Dr. Kürthy János, tagjai: Dr. Bozóky Alajos, Dr. Sipos Árpád, Dr. br. Roszner Ervin.

II. Alapvizsgálati bizottság :

Elnöke: Dr. Kudelka József, tagjai: Dr. Kürthy János, Dr. Molnár Imre, Dr. Személy Kálmán.

Jogtudományi államvizsgálati bizottság :

Elnöke: Dr. Hoványi Lajos, beltagejai: Dr. Kudelka József, Dr. Sipos Árpád.

Kültagejai:

Gyöngyössy Lajos, k. tszéki bíró,
Hajdu Ferencz, k. tszéki bíró,
Csathó Ferencz, k. tszéki bíró,
Sável Kálmán, k. tszéki bíró,
Dr. Berkovics Ferencz, h. ügyvéd,
Bölönyi Ödön, városi főügyész,
Tóth Dezső, megyei főügyész,
Gedeon Ferencz, h. ügyvéd,
Dr. Kralovszky Mór, h. ügyvéd,
Ritók Zsigmond, h. ügyvéd.

Államtudományi államvizsgálati bizottság :

Elnöke: Dr. Személy Kálmán, beltagejai: Dr. Kürthy János, Dr. Bozóky Alajos, Dr. Molnár Imre, Dr. br. Roszner Ervin.

Kültagejai:

Beóthy Andor, Biharmegye alispánja,
Dobozy Miklós, megyei főjegyző,
Tóth Dezső, megyei főügyész,
Sal Ferencz, Nagyvárad város polgármestere,
Darvassy Endre, kir. adófelügyelő,
Dr. Kralovszky Mór, h. ügyvéd,
Román József, h. ügyvéd,
Szücs János, m. k. illeték hivatali főnök.

IV. Az 187⁷/₈. tanév.

Az 187⁷/₈-iki tanév 1876. évi szeptember elején nyitotta meg, a szokott ünnepélyes módon pedig szeptember 15-én.

Reggeli kilenczkor ft. Podraczky Rezső úr, az akademia hitszónoka, a premontrei templomban előre bocsátott „Veni Sancte“ után énekes nagymisét mondott, mire a tanári kar az ifjuság élén az akademia disztermébe vonult, hol legelőször dr. Hoványi Lajos igazgató megnyitó beszédet tartott, melyben a joghallgató ifjuságot a tanév idején üdvözölte és hatásos szavakban buzdította.

Azután dr. Bozóky Alajos ny. r. tanár lépett a szószékre s a következő beszédet tartotta :

Tisztelt hallgató ifjuság !

Akademiai polgárok !

Üdvözlöm önöket, kik ma itt egybegyültek, hogy Isten segítségével újból megkezdjék s illetőleg folytassák tanulmányaikat.

Egy új tanév megkezdése mindig nagy jelentőségű esemény mind a tanuló ifjak, mind a tanárok életében és méltó arra, hogy ünnepélyes hangulattal üljük meg.

Az idén nekem jutott a szerencse, hogy egy alkalmi beszéddel hozzájáruljak jelen megnyitási ünnepély emeléséhez.

*

Negyedik éve, hogy az új szervezet, mely a vidéki jogakademiákat az egyetemi jog- és államtudományi karokhoz közelebb hozta, fönáll.

A most megnyitott tanév végével jogi tanulmányaikat befejező akademiai hallgatók képezendik tehát az első generációt, mely már egészen az új szervezet alapján lép az iskolából az életbe.

Az új tanulmányi rendszerről szerzett tapasztalatok ennélfogva még sokkal rövidebb időből valók, semhogy azok alapján arról már most végleges ítéletet lehessen hozni.

Mégis ezen tanulmányi rendszerről szándékozom most nézeteimet röviden elmondani.

Németországban, melynek az oktatási és tanulási szabadság elvén nyugvó egyetemi rendszere hosszú ideig az ausztriai-magyar monarchia egyetemének mintaképül szolgált, azon meggyőződésre jutottak, hogy az idáig követett rendszer a megváltozott viszonyoknak többé meg nem felel. Az újjászervezés szükségét általánosan érzik és gyors keresztülvitelét sürgetik. Az ottani szervezet főgyengéiül az állam-

tudományok teljes elhanyagolását,¹⁾ a jogi tanfolyam rövidségét, mely csak 3 évfolyamból áll,²⁾ és a vizsgálati rendszer hiányosságát³⁾ mondják és leginkább ezen három irányban gyökeres reformot óhajtanak. De ezeken kívül nem kerülte el figyelmüket még két más körülmény sem, t. i. az általános védkötelezettség bénító befolyása az egyetemi tanulmányokra⁴⁾ s a tanszabadságnak általánosan tapasztalt félremagyarázása.⁵⁾

Nemkülönken a Lajthán tul is megpendítik már a jog-és államtudományi tanulmány reformját.⁶⁾

Bizonyos, hogy többé nem várhattunk, míg az 1874-ig fenállott és czélszerűtlennek tapasztalt tanulmányi rendszerünk minő irányban leendő módosítására Németország egy újabb mintaképpel szolgál nekünk, de a mi viszonyainknak az ottani állapotoktól való eltérése is tanácsossá tette, hogy ne mindig csak más példák utánzásában, hanem saját szükségleteink kellő felismerésében és lehető kielégítésében keressük boldogulásunkat.

Készségesen elismerjük, hogy az 1875-ben életbeléptett új tanulmányi rendszer nem tökéletes mű, hanem inkább csak kísérlet, mely még több tekintetben javításra és kiegészítésre szorul, de azt határozottan állithatjuk, hogy abban az egy pontban, miszerint jogi facultásainkban az államtudományokat is kellő figyelemben részesítjük, a német egyetemeket már is tulszárnyaltuk.

Mostani tanulmányi rendszerünk előnyeit a következőkben vélem felismerhetni.

1-ör, hogy a kötelező collegiumok előre megállapított sorrendje által eleje van véve azon idővesztegetésnek, melynek a gymnaziumból az egyetemre vagy akademiára átlépő

¹⁾ Jolly, d. Verwaltungsbeamten, a tübingai Zeitschrift f. ges. Staatswissenschaften 1875. évi folyamában. Lorenz v. Stein, Gegenwart & Zukunft d. Rechts & Staatswissenschaften Deutschlands, Stuttgart 1876.

²⁾ G. Meyer, d. Studium des öff. R's u. d. Staatswissenschaften in Deutschland, Jena 1875. Th. Muther, d. Reform des jurist. Unterrichts, Weimar 1873. Bethmann-Hollweg, üb. Gesetzgeb. & Rechtswissenschaft, Bonn 1876. Gierke, d. jurist. Studienordnung, a Holtzendorff-féle Jahrb. f. Gesetzgeb. Verwalt. & Volksw. 1877. évi folyamában.

³⁾ Schöffle, Zur Frage d. Prüfungsansprüche an die Candidaten des höheren Staatsdienstes, a tübingai Zeitschsch. 1868. évi folyamában. Nassé, üb. d. Universitätsstudien u. Staatsprüfungen d. preuss. Verwaltungsbeamten, Bonn 1868. Die juristischen Staatsprüfungen in Deutschland, az „Alma Mater“ című egyetemi szakközlöny e. i. 27. és 28. számaiban.

⁴⁾ Lsd főleg Gierke id. értekezését.

⁵⁾ Lsd Gierke értekezését és az „Alma Mater“ id. cikkét.

⁶⁾ Kleinwächter, d. rechts u. staatswissenschaftlichen Facultäten in Oesterreich, Wien. 1876. Üb. d. Reform. des staatswissenschaftlichen Universitätsstudiums, a Neue Freie Presse f. é. aug. 2. megjelenik 4646. számában.

ifju, tájékozatlansága miatt oly könnyen ki van téve, és melylyel valóban nem ér föl azon korlátlan szabadság, miszerint maga választhassa a sorrendet, melyben a kiképeztetéséhez szükséges collegiumokat hallgatni fogja,

2-or, hogy a jog, állam és közgazdaság történelmi fejlődését követi helyes egymásutánban, melynek megismerése a leendő jogász és államférfiura nézve ép oly szükséges, mint az orvosnak a természettudományok alapos ismerete, végre

3-or, hogy a jog- és államtudományok egymással szoros összefüggésének megóvása mellett és daczára mégis lehetővé teszi, hogy kiki azon iránynak szentelhesse minden erejét, a mely felé őt különös hajlamai vonzzák.

Ezen általános vonásokon kívül kiemelendőknek tartom még a következő részleteket.

Mindenek előtt minden szakértőnek el kell ismernie, hogy mostani jogtanításunk a történelmi fejlődést feltüntető tudományoknak u. m. a művelődéstörténet, a magyar alkotmány és jogtörténet és az európai jogtörténetnek a tanrendszerbe való fölvétele által igen sokat nyert, a mennyiben ennek folytán jogiskoláink a külföldi egyetemek színvonalára emelkedtek és ezeknek látogatása, mely többnyire a hazafias szellem rovására történt, ifjainkra nézve teljesen nélkülözhetővé lett.

Igen üdvösnek kell továbbá tartanunk, hogy az új szervezet lehetővé tette a vidéki akademiákat látogató joghallgatóknak a jogászra nézve nélkülözhetetlen bölcsészeti tanulmányoknak u. m. az erkölctan, gondolkodástan és lélektannak belterjesebb hallgatását Mert napjainkban, midőn a tudományok terén a részletezés már-már óriási arányokat ölt, egyedül a bölcsészettnek beható művelése, mely bennünket a végső okokra tanít, óv meg azon veszedelmtől, hogy az egyes tudományok közötti összefüggés fonalát, s a sok apróság miatt a nagy egésznek áttekintését el ne veszítsük ¹⁾ Ugyanazért nem ajánlhatom eléggé önök figyelmébe, hogy a bölcsészeti előadásokat ne üres sallagnak, hanem sikeres előmenetelük egyik elengedhetetlen eszközének tekintsék.

Haladásnak és nagyrabecsülendő vívmánynak tartom továbbá, hogy most a római jog tanulmányának azon fontosság tulajdonittatik, mely azt valóban is megilleti, mert habár a római jog hazánkban tételes érvénnyel soha sem birt, már azon egy körülmény, hogy Verböczy idejében, ki igen alapos romanista volt,²⁾ hazánkban a magánjogi tudomány a mostaninál aránylag magasabb polczon állott, elég

¹⁾ V. ö. „Eszmetörödékek hazai főtanodáink reformjához“ című dolgozatom 20. s következő lapját.

²⁾ Ez kétségtelenül kitűnik a hármas könyv több helyeiből.

világosan bizonyítja, mennyire kell nekünk is a római jogot tanulmányoznunk, mely az összes jogtanítás legszélesebb és legbiztosabb alapja.

Nem annyira a római törvények azok, melyek méltó csodálkozásunkat fölkeltik, mint inkább a római jogászok szellemi munkássága, mely folyton-folyva utánzásukra ösztönöz bennünket. Keresve sem találunk náluknál jelesebb mintaképeket arra nézve, mint kelljen a törvényeket magyarázni s a forrásokból nyert anyagot egy összhangzó egészszé alakítani, valamint az egyes jogintézményeket önmagukból, vagyis alapelvükből tovább kifejleszteni és az összes jogrendszerbe beleilleszteni. Valóban bámulatra méltó pedig azon fölülmulhatatlan éleseszsűségök, melylyel az egyes jogügyleteket bonczolgatják és a vitás kérdéseket eldöntik. Ez örök időkre biztosítja részökre a feledhetetlenség babérját és tanulmányozásuk gyakorlati becsét. Mai nap is a legtöbb peres kérdés eldöntése nem annyira a jogelveknek konstatált tényekre való egyszerű alkalmazásától, mint inkább a ténykörülményeknek felette nehéz megállapításától függ, a mennyiben a legtöbb esetben minden a körül forog, hogy mit akart az egyik vagy mindkét fél, vagy egy harmadik az illető jogügylet megkötésénél, melyből az eldöntendő jogeset származott. A római jogászok erre nézve nem ugyan teljesen kielégítő, de kiválólag gyakorlati utmutatást adnak. Finom dialektikájuk, melylyel az egy vagy több oldalú akaratnak tartalmát a megállapított, jogilag döntő, ténykörülményekből, miként a matematikusok ismert mennyiségekből az ismeretleneket fejtegetik, valóban páratlan. A classikus jogászok iratainak Justinianus digestáiban foglalt számos maradványaiban található ilyen jogesetek, melyeknél a jogvéleményező jogász a ténykérdést az akarat magyarázata által hozza tisztába. Némelyike ezen helyeknek bevezet minket a római imperatorok által a legkitünőbb jogászokból egybehívott tanácskozmányokba vagy azon csarnokokba, a hol a jogvéleményezésre fölkért jogászok az elébök terjesztett esetet tanítványaikkal megbeszélték, tehát mintegy a nagy római jogászok műhelyeibe, hol a legnagyobb részletességgel és közvetlenséggel fölvilágosítást nyerünk a lefolyt vitatkozásokról s a végeldöntés alapjául szolgált indokokról. Ugyanazért a római törvénytár épen ezen casuisticus helyeinek tanulmányozása mindenkire nézve, a ki sulyt fektet a magánjogi forgalomban döntő jelentőséggel bíró momentumok fölismerésére, éles eszü jogi gondolkozásra, valamint a kifejezés szabatoságára és elegantiára, szintoly nélkülözhetetlen, mint p. Plato vagy Aristoteles műveinek tanulmányozása a bölcsészre, vagy Homér hőskölteményeinek ismerete minden művelt emberre nézve.¹⁾ Már pedig nekünk magyaroknak, kik megszokott

¹⁾ Lsd Muther id. értekezését,

öntetszelgással prókátor-nemzetnek tartjuk magunkat, s kik már évek óta azon fáradozunk, hogy összes magánjogunkat egy rendszeres codexbe egybefoglaljuk, hogy ne lenne szükségünk ily alapos készütségű jogászokra?!

Nem kevésbé hasznos a speciálcollegiumok behozatala, melyek által részint az egyes tudományok behatóbb előadása és művelése vált lehetségessé, a melyben a fontosabb részletek is, melyek a főcollegiumok keretébe, a melynek az illető tudomány egész vázlatát kell felölnie, bele nem férnek, most külön előadásokban fejtegethetők, részint másodrendű studiumok is, minők p. a statisztika elmélete, az európai államok összehasonlító statisztikája, a bányajog, a törvényszéki orvostan, a melyek a jogászra nézve nem épen elkerülhetetlenek ugyan, de ismeretkörét igen hasznos módon kiegészítik és qualificatióját emelik, szintén beleszöhetők a leczke-rendbe. Mindezekre nézve figyelmeztetésem csak oda irányul, hogy osztatlan szorgalommal hallgassák ezen collegiumokat is s ne gondolják, hogy olyan leczkék, melyekből nem kell vizsgálatot tenni, csak arra valók, hogy épen be legyenek írva a leczkekönyvbe, de azokra el is járni teljesen felesleges.

Bár azonban jelenlegi tanulmányi rendszerünk az iméat vázolt előnyökkel bir, mégis vannak némely fogyatkozásai is.

Igy mindenek előtt az államtudományok sikeresebb tanítása érdekében igen hasznos lenne az u. n. társadalomtanak (Sociologie) az akadémiai előadások közzé való fölvétele.¹⁾

Az állam substratumát az emberi társadalom képezi; ez pedig áll egyedek összegéből, kik azonban nem egymástól független atomok, hanem a gazdasági érdekek, a származás, a szokás, a műveltség, a nyelv és a politikai alkotmány közössége által egybefűzött egészet alkotnak, miként az emberi test is sejtekből, szervekből stb. áll. Az állami szervezetté egyesült egyedek szükségletei lényegileg kétfélék. Minden ember egy részről létjoggal biró egyednek érzi magát s mint ilyennek szüksége van gazdasági magánügyei ellátására, másfelől azonban egyszersmind az egésznek részeként is érzi magát és azt akarja, hogy a társadalomnak emez egysége valamikép külsőleg is érvényesüljön.²⁾ Ehhez képest a társadalomtanak az összes államtudományok alapjául kellene szolgálnia, miből egyszersmind ama megbecsülhetetlen előny származnék, hogy a jogászokban nagyobb érzék támadna a természettudományok iránt, melyektől ez idő szerint mély árok választja el őket. A társadalomtan lenne ama hid, mely

¹⁾ Kleinwächter, id. munkája 50 lapja.

²⁾ Schäffle: Bau & Leben des socialen Körpers. Encyclopaedischer Entwurf einer realen Anatomie, Physiologie & Psychologie d. menschlichen Gesellschaft, Tübing. 1875.

a modern természettudományoktól a jog- és államtudományokhoz átvezet.

A társadalomtanra következnek azután az elméleti államtan¹⁾ és az általános államjog, és csak erre a magyar közjog.

Külön előadásokat kellene még szentelni újabb törvényeink közül azoknak, melyeknek intézkedései részint a közrészint a magánjogban gyökereznek, p. a vízjog, mintavédjog, szabadalmi ügynek, pósta-, távirtda-, és vasuti jognak, valamint a külállamokkal kötött kereskedelmi és vám-szerződéseknél.²⁾

Ily érezhető nálunk az elmélet és gyakorlat közötti rideg ellentét. Igaz, hogy abból, miszerint egy végzett jogász nem képes még egy keresetlevelet szerkeszteni, vagy tanukihalgatásnál nem tudja, az iv melyik oldalán kezdje a jegyzőkönyvet, nem lehet az egyetemi oktatás ellen vádat emelni, hogy meg az egész apparátus nem ér semmit — mert ezeket a bürokratikus dolgokat megtanulja minden művelt ember, mihelyt akarja, az egyetemhez nem tartozik az effélék tanítása, mire való volna különben az ugynevezett praxis? az egyetemnek csak az a hivatása, hogy a fiatal emberben az ilyen ügyességekre való képességet fejlessze és fokozza³⁾ De anyit mégis meg kell engedni, hogy a mostani tan módszer alig nyújt a tanulóknak alkalmat a hallottaknak gyakorlati hasznáról meggyőződni. E hiányt pótolhatnák a kilátásba ugyan helyezett, de eddig életbe még nem léptetett jog- és államtudományi gyakorlatok (semináriumok), melyeknek az összes fő-studiumokra kellene kiterjedniök. Ha ezekben a tanár a tanítványok kérdéseire és megjegyzéseire válaszol, kételyeiket eloszlatja és további fejtegetésekbe bocsátkozik, mindenesetre emelkedni fog az ifjuság kebelében a tanulási kedv és ösztönözni fogja őt bővebb tanulmányokra és önművelésre. A most szokásos colloquiumok, melyek nem egyebek pusztá recapitulatiók- és vizsgálatoknál, nem érik el ezen czélt. Az itt érintett gyakorlati előadásokra megkivántató idő bőven kitelnék, ha azokra az illető főtantárgyak hetenkinti óraszámából csak egy-egy óra szenteltetnék és az eddigi colloquiumok egészen elejtetnének.

Nagyon kétes értékű kísérletnek tartom azon intézkedést, hogy ez időszerint az egyházi jog eddig elfoglalt helyéből kiszorítottatott és mint „a különféle egyházak közigazga-

¹⁾ Ez sem a jog, sem a czélszerűség alapelveivel nem foglalkozik, hanem az államtudományi alapfogalmakat s az állam lényegét általában fejtegeti, az államhatalom, a souverainitás és legitimitás fogalmait, az állam czélját és keletkezését, az államok különféle fajait stb. fféléit. Meyer id. m. 14. lap.

²⁾ Lsd a Neue Fr. Presse id. cikkét.

³⁾ Lsd Gierke id. értekezését.

tásának joga“ az államtudományi szakfolyamba és az államtudományi államvizsgálat tárgyai közé utasított, annak a házasságra vonatkozó részei pedig a jogtudományi államvizsgálat tárgyaihoz, névszerint a magyar magánjoghoz csatoltattak. Mert először nem áll, hogy az egyházi jog már csupán, mint a különféle egyházak szervezetének és közigazgatásának joga bir jelentőséggel, hanem az most is történeti alapon fejlődött európai anyajog és egy magában álló jogi tudomány, másodsor, a menyiben az új szervezet szükségét látja annak, hogy a különböző felekezetek egyházi szervezete a közigazgatás szempontjából is tárgyalassék, van erre alkalom a közigazgatási jogban és a statisztikában, a nélkül hogy azért szükséges volna az egyházi jogot annyira szétforgácsolni, hogy utóbb arra többé rá sem ismernünk. Azért czélszerűbbnek vélném, ha az egyházi jog a második évfolyamban taníttatnék és a második alapvizsgálat tárgyai közé soroztatnék, a nemzetgazdaság pedig onnét az államtudományi szaktanfolyamba és az államtudományi államvizsgálat tárgyai közé utasíttatnék.

A második alapvizsgálat tárgyai közé szeretném azonban fölvenni a tételes nemzetközi jogot, a jogtudományi államvizsgálat tárgyai közé a bányajogot, az utóbbit azért, mert hazai jogéletünk egy igen nevezetes ágát szabályozza, az előbbit azért, mert, jóllehet csaknem minden újabb háboruban tapasztaljuk ama szabályok megsértését, melyeket tételes nemzetközi jognak nevezünk, holott annak sem törvényhozója, sem codexe, sem végrehajtó közege nincs, mégis szükséges, hogy mentül előbb minden államban s így nálunk is erős közvélemény fejlődjék, mely a nemzetközi jog legbiztosabb támpontja legyen ¹⁾ Egy cultur államnak a maga hatalmát és jólétét nemcsak a fegyverek, hanem a jog oltalmára is kell bizni és külügyi viszonyaiban nem csak érdekpolitikát üzni, hanem egyszersmind a jog és igazság érdeke it is megóvni — csak úgy fog mind magára, mind más államokra nézve a jogbéke fentartója lenni.²⁾

A mi végre vizsgálati rendszerünket illeti, úgy a mi viszonyaink között helyesnek tartom, hogy a vizsgálatok akként oszthatnak be, miszerint a négy évre terjedő tanulói pálya minden egyes tanévnek végére egy egy vizsgálat esik, mert ez által az ifjúság arra ösztönöztetik, hogy idejét lelkiismeretesen fölhasználja és tétlenül elmulni ne engedje. E rendszer ellen föl lehetne ugyan hozni (és már föl is hozták) azt, hogy egy év kevés arra nézve, hogy a fiatal em-

¹⁾ Az új szigorlati szabályrendelet már fölvette a tételes nemzetközi jogot a szigorlati tárgyak közé, (s e részben szintén megelőztük Németországot) legyen az vizsgálati tárgy is azoknak, a kik nem szándékoznak a jogtudori fokot megszerezni.

²⁾ Bulmerincq, d. Lehre u. d. Studium des Völlerrechts an den Hochschulen Deutschlands, a Holtzendorf-féle Jahrbuch 1877. évi folyamának 3-ik füzetében,

ber az azon évben előadott tudományokból alaposan elkészüljön, de ne feledjük, hogy mindig jobb, ha mentül több joghallgató igyekszik magának elsajátítani az ismeretek azon mértékét, melyet tőle egy egy évi tanulmány alapján joggal kivánni lehet, mint ha a vizsgálati kényszer nem léteben a tanulók nagy többsége a komoly készülődést beláthatatlan időre elhalasztaná, s az egyetemen vagy akademián eltöltött évek reá nézve örökre elvesznének. A korlátlan szabadság csakhamar szabadossággá, a tanulási szabadság nem-tanulási szabadsággá fajulna.

Az alapvizsgálatok arra valók, hogy a tanárok megitélhessék azt, vajjon az első két év alatt szereztek e a tanulók maguknak annyi alapismereteket, a melyek nélkül a további előadásokat haszonnal nem hallgathatják, az államvizsgálatok célja pedig, hogy a kormány némi biztosítékot nyerjen arra nézve, miszerint a közszolgálatba lépő fiatal ember az egyetemen vagy akademián megszerezte-e magának azon ismeretek minimumát, melyet az állam leendő hivatalnokaitól joggal megkövetelhet. A tudori foknak eredetileg semmi köze sem volt az államvizsgálatokkal, hanem csupán az egyetem azon bizonyítványa volt az, miszerint a tanuló megszerezte magának a tudás azon mértékét, melyet ezen legfőbb tanintézet egyáltalában nyujtani képes.

A szigorlatok ennél fogva az ismeretek nagyobb mértékéről tesznek tanúságot, mint az államvizsgálatok, melyeknek speciális célja, az államszolgálatra való képesítés.¹⁾ Ugyanezért sajnálom, hogy az ügyvédségre nézve behozott kötelező doctorátus folytán a jogi szigorlatok közönséges államvizsgálatok színvonalára leszorítottak s a tudori fok eddigi nymbusától megfosztatott.

Szintugy mélyen sajnálom, hogy az egy évi önkéntesi intézmény, melynek védszárnyai alatt a jogtanulók általános védkötelezettségüknek megfelelnek, rendszeren az egyik vagy másik szaktanfolyam elhanyagolására vezet, a mennyiben teljes lehetetlen, egy időben a katonai szolgálatnak és a tanulásnak is eleget tenni.

Reméllem azonban, hogy a kormány bölcsessége módot fog találni az innen eredő anomaliák megszüntetésére.

*

Mielőtt e szöszékről lelépnék, engedjék meg, hogy önök-höz, ifju barátim! néhány komoly szót intézzek.

Jogom van fölteni önökről, hogy magok is tudják, miért keresték föl a tudomány ezen csarnokait, de azért nem tartom fölöslegesnek, hogy e helyről ne is figyelmeztessem önöket szent kötelességükre.

Gondolják meg szüntelenül, mit tesz az, a szeretett ha-

¹⁾ Kleinwächter id. munkája 62. l.

zának, mindnyájunk édes anyjának, följánlandó szolgálataikra erőt, képességet és kellő belátást szerezní! Tartsák szemek előtt, hogy a hazának szüksége lesz önökre, és ne feledjék soha, hogy tartozó kötelességük, magukat alaposan kiképezni, hogy majdan mentül hasznosabb szolgálataikkal támogathassák a trónt és a hazát.

Ha meg tudnának erről feledkezni, nem csak nekünk, tanáraiknak, hanem szüleiknek, kik roppant áldozatok árán mindig csak önök jólétéért fáradoznak, de a hazának is, mely önökre számít, mély bánatot okoznának.

Nem is kívánok ily elszomorító gondolattal megbarátkozni és ez alkalommal is csak azért érintém futólag, hogy azon nagy felelősségre figyelmeztessém önöket, melyet magukra vállaltak, midőn tanintézetünk küszöbét átlépték.

Legyenek meggyőződve, hogy a tanári kar önöket a legőszintébb barátsággal fogadja, és önök buzgalmától nyeri azon ifjító erőt, melyre szüksége van, hogy évenként megújuló előadásaiban el ne lankadjon, sőt a tudomány haladásával folyton lépést tartva önöket annak legújabb színvonalára emelje, hogy mire a tanoda falaitól bucsut vesznek, oly alap birtokában legyenek, melyre önmunkásságukkal bizvást tovább építhessenek.

A szellemi kiképeztetéssel karöltve járjon társadalmi művelődésük folytonos fejlesztése. Akadémiai polgároknak azon kell lenniök, hogy ne csak az intézet falain belül, hanem azon kívül is ne éretlen ifjaknak, hanem higgadt gondolkozásu, komoly magaviseletű férfiaknak tartsák. Ehhez mulhatatlanul szükséges a férfias jellem, egymásnak kölcsönös megbecsülése és mindenek felett, az akadémiai hatóság, s a fennálló törvények és fegyelmi szabályrendeletek iránti kellő tisztelet és engedelmisség.

Törvénytisztelet nélkül társadalmi rend nem képzelhető s épen a törvénytisztelet elsajátítására nyujt önöknek legjobb alkalmat az akadémiai élet. Ha itt megszokták azt, sohasem fog polgári kötelességeik lelkiismeretes teljesítése nehezükre esni, míg ha azt hiszik, hogy a daczos fellépés tán hőökké teszi, nem csak most fognak eme fölfogásukban csalódní, hanem egész életükön át összeütközésbe jónni a társadalommal és intézményeivel. Inkább abba helyezték büszkességöket, hogy soha se kelljen irányukban szigorú rendszabályokhoz nyulni.

Igyekezzenek a nagyváradi akadémiának díszét és jó hírnevét nem csak fentartani, hanem a tudományokban való komoly előhaladásuk és példás magaviseletök által még emelni és gyarapítani!

Ha ez lesz törekvésök, biztosítom, hogy meg fognak felelni a hozzájuk kötött reményeknek s önmagukban találándják föl legszebb jutalmukat.

Adjon a Mindenható mindnyájuknak erőt egészséget és kitartást, hogy feladatainkat hiven és lelkiismeretesen betölthessük!

Crescat juvenus! floreat academia! vivat patria nostra!

*

Végül dr. Kürthy János jogtanár ur jelentette, hogy a tanári kar a tavaly eredménytelenül maradt pályakérdést (a miniszteri felelőségről) az idén újból tűzte ki (beadása határideje 1878. évi ápril 30. jutalma mgos Olteanu János püspök ur hagyományából 50 frt), egyszersmind pedig azon reményének adott kifejezést, hogy az ifjuság az önművelődés ezen eszközét nem fogja érintetlenül hagyni, hanem a kínálkozó alkalmat felhasználni, hogy komoly törekvéséről tanúságot tegyen.

Ezzel a megnyitási ünnepély véget ért.

*

*

A tanári kar személyzetében a lefolyt tanév alatt változás nem történt.

A jelen tanév alatt Nagyvárad városában 3 oly kulturális jelentőségű ünnepély tartatott, melyben a jogakademia is érdekelve volt.

1877. évi decz. 2-án tartatott meg a községi iskola fenállásának százados évfordulója; 1878. évi márcz. 9-én a Szigligeti-emlékünnepély, mely alkalommal az akademia dísztermében mondotta el Rádl Ödön, helybeli ügyvéd és a Petőfi-társaság tagja, emlékbeszédjét; 1878. évi ápril 22-én pedig megnyitott a biharmegyei régészeti és történelmi egyesület „régészeti, történelmi és iparműtörténelmi“ kiállítása a megyeház nagytermében. Mind a három ünnepélyben a tanári kar és az akademiai ifjuság testületileg vett részt.*)

Főlemlitendő továbbá, hogy az akademiai épület udvara az 1877. év őszén csinosan parkiroztatott. A díszfákat szolgáltatta a városi faiskola, a parkirozási tervet pedig készítette és foganatosította is főt. Szentpétery Th. Károly, főgymnasiumi igazgató ur. Mind a városnak nagylelkű adományáért, mind az imént nevezett igazgató urnak szives fáradozásáért a tanári kar jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott.

A lefolyt tanév alatt ötször lengett az akademia épületéről gyászlobogó: Borbola Mihály és Némethy Pál József, nyugalmazott akademiai jogtanárok, továbbá Olteanu János n-váradi gör. kath. püspök, IX. Pius pápa ő szentsége és Ferencz Károly ő cs. k. fensége halála alkalmából.

*) Ezen ünnepélyek részletes leírását közölték az ünnepélyeket követő napon megjelent helybeli lapok. A kiállítás egész tartama alatt ápril 22-től május 19-ig a jogballgatók tetjesíték a teremőri és pénztári szolgálatot.

Néhai Borbola Miklós, született Nagyváradon 1785. (némelyek szerint 1773) évben.)

A nagyvárad kir. jogakademiához 1816-ban neveztetett ki a jogbölcshészet tanárául, és ezen tanszéket egész 1845-ben bekövetkezett nyugdíjaztatásáig, tehát 31 évig látta el. De ezen studiumon kívül több ízben más tantárgyakat is adott elő helyettesképen, névszerint a politikai tudományokat 1817—1820-ig, másodizben 1822-től 1827-ig, harmadizben 1831-től 1835-ig, negyedizben 1838-tól 1840-ig. A tanügy tén szerzett érdemeiért V. Ferdinánd király ő Felsege őt nyugalomba helyezése alkalmából a nagyvárad görög kath. székesegyházi káptalan örkanonokává, 1847-ben peturi czimvetes apáttá, 1850 ben I. Ferencz József ő felsége ugyancsak a nagyvárad g. kath. székesegyház nagyprépostjává nevezte ki, 1877. évi jul. 3-án a nagyvárad g. kath. püspökség alapittatásának százados évfordulója alkalmából pedig a Lipót-érdemrend kiskeresztjével diszittette föl. Hosszu éveken át a hazai jogtanárok nestora volt és egész 1877. évi aug. 19. bekövetkezett haláláig, tehát 94 éves életkoráig friss egészségnek örvendett. A szünidő alatt Nagyváradon maradt jogtanárok és a helybeli joghallgatók a nagy pompával végbenmetetésén testületileg vettek részt. Legyen áldott a munkás főpap emléke!

Néhai Némethy Pál József, született Zimonyban 1804. évi február 14-én. Huszonnégy éves korában a bécsi cs. k. egyetemhez neveztetett ki, hol 1828—1835-ig mint helyettes tanár a magyar magánjogot és a bányajogot adta elő, s Marmont marsal raguzai hgnek is jogi előadásokat tartott, aztán pár évig mint udvari ágens gyakornok működött. 1849-1850-ben a pesti egyetemen mint h tanár az ausztriai polgári és büntetőjogot adta elő, s b. Geringer, Magyarország akkori polgári kormányzójának főkép a magyar magánjogból tartott magánelőadásokat. A nagyvárad jogakademiához 1850-ben neveztetett ki az ausztriai polgári jog tanszékére, melylyel kezdetben a német nyelv tanítása is volt egybekötve, 185⁵/₆-tól 186¹/₂-ig még a váltójogot, 186²/₃—186⁶/₇-ig a polgári törvénykezési eljárást, 186⁷/₈—18⁶⁹/₇₀-ig a váltó és kereskedelmi jogot is adta elő az ausztriai polgári jogon kívül. 1870-ben teljes fizetésével nyugalomba helyeztetett s ezen időtől fogva a világtól visszavónultan Ferdinánd-utczai kis házában élt könyvei között, midőn 1878. évi jan. 8 kán 74 éves korában utólérte a halál. Széles olvasottsággal bírt, de élete utolsó éveiben nem ritkán rögzeszmék gyötörték. Nőtlen lévén családot nem hagyott maga után, kis házat, kertjét és könyveit oldalágu rokonai örökölték. Temetésén a tanári kar és a helybeli tanintézetek ifjusága testületileg vettek részt. Béke lengjen porai fölött!

Az akadémiai ifjuság kebeléből. négyet ragadott ki a

kérlelhetetlen halál, u. m. Ignátonu Jakab, 2-ed, Braia Vazul és Reindl Gyula 3-ad, és Kocsis János 4-ed éves joghallgatót, ezek közül a végtisztességet csak Ignátonu Jakabnak és Reindl Gyulának lehetett megadni, a másik kettő távol Nagyváradtól, a szülei háznál, húnyt el. Legyen könnyű a föld a korán elköltözötteknek!

F. é. máj. 25-én tartott tanácsülésében a tanári kar dr. Kautz Gyula tanárságának 25 éves jubilauma alkalmából elhatározta, hogy hozzá üdvözlő iratot intéz, mely ekkép hangzik:

Nagyságos ur!

A folyó tanévben tölti be Nagyságod tanárságának 25 éves jubilaumát. Ez örvendetes alkalmat mi tisztelettel alulírottak megakartuk ragadni, hogy mi is hozzájáruljunk jelen üdvözetünkkel e nevezetes ünnepély emeléséhez, anynyival is inkább, mert Nagyságod a nagyvárad kir. jogakademián kezdette meg tanári és irodalmi pályafutását s így a tanszéken és az irodalom terén szerzett bokros érdemeinek dicsősége a mi tanintézetünkre is fényt vet.

Fogadja szívünk mélyéből fakadó legőszintébb kartársi üdvözetünket és azon forró óhajtásunkat, adjon a Mindenható Nagyságodnak még hosszú életet, erőt, egészséget és lankadatlan buzgalmat, hogy tanári és írói munkássága által még számos levelet fonhasson érdemei hervadhatatlan koszorújába!

Kik is mély tisztelettel maradunk Nagyváradon, 1878. máj. 25-én.

Őszinte tisztelő kartársai:

Dr. Hoványi Lajos s. k.
igazgató-tanár.

Dr. Kudelka József s. k.
ny. r. tanár.

Dr. Kürthy János s. k.
ny. r. tanár.

Dr. Bozóky Alajos s. k.
ny. r. tanár.

Dr. Sipos Árpád s. k.
ny. r. tanár.

Dr. Molnár Imre s. k.
ny. r. tanár.

Dr. Személy Kálmán s. k.
ny. r. tanár.

Dr. b. Roszner Ervin s. k.
h. tanár.

Dr. Lukács János s. k.
magántanár.

Dr. Nemes Imre s. k.
magántanár.

Erre az ünnepelt tanár és író a következő választ küldötte:

Nagyságos igazgató ur!

Azon kegyes és érdemeimat messze túlhaladó s kiün-
tető megemlékezés, melylyel Nagyságod és a vezetése alatt
álló mélyen t. tanári kar engemet, mint a ki tanári pálya-
futásomat a nagyvárad kir. jogakademián kezdtem meg,
szerencsételtetett; leghálásb köszönetre kötelez, melynek je-
len tiszteletteljes soraimban kifejezést adni sietek, azon meg-
jegyzéssel, miszerint tanári tisztársaim és számos egykori
kedves tanítványaim részéről hozzám oly elnéző josággal
intézett köszöntő nyilatkozatok között az Önöké, igen t. col-
lega urak! különösen jól hatott lelkemre, amiért is kétsze-
resen lekötelezettjök maradok.

Fogadják Nagyságtok ismételt köszönetnyilvánításomat
s hazafiui üdvözetemet összesen és egyenkint s tartsák meg
e nagybecsü jó indulatot irányomban a jövőre nézve is.

Mély tisztelettel

Budapest, máj. 27. 1878.

Kautz Gyula s. k.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az alap és államvizsgálatok a szokott időben f. é. jun.
7-től 27-ig tartattak.

V. A tanárok irodalmi működése.

Dr. Bozóky Alajos ny. r. tanártól megjelent:

1) Eine ungarische Rechtschule, a nagyvárad kir. jog-
akademia ismertetése a bécsi „Alma mater” czimű egyetemi
szakközlönyben (ugyane czikk megjelent a berlini „Deutsche
Juristische Zeitung”-ban is.)

2) Alkalmi beszéd a tanév elején. Lsd a jelen Almanach
7. lapját.

3) A Grünhut-féle Zeitschrift f. d. gesammte Privat
und öffentliche Recht 3-dik kötetének bírálatos ismertetése,
5 közlemény a „Jogtudományi Közlöny” 1877-ik évi folya-
mában.

4) Római perjog, Nagyvárad, 1878. 280 lap. A szerző
sajátja.

5) Adalék a köteles rész kérdéséhez, 11 közlemény a
„Jogtudományi Közlöny” 1878. évi folyamában.

Dr. Sipos Árpád ny. r. tanártól megjelent: Az
ujabb osztrák bányatörvényjavaslat és indoklása, 3 közle-
mény a „Jogtudományi Közlöny” 1877. évi folyamában.

Dr. b. Roszner Ervin h. tanártól megjelent: Ka-

zaly Imre kath. egyházjogtanának birálata, egy cikk a „Jogtudományi Közlöny“ 1877-ik évi folyamában.

VI. Ifjusági egyletek.

1) Joghallgatók segélyező egylete.

Elnök : Schweiger Ede IV.	éves joghallgató
Alelnök : Lázár Kálmán IV.	„ „
Pénztárnok : Török Károly III.	„ „
Ellenőr : Szepessy Zsigmond III.	„ „
Főjegyző : Wallner Ödön III.	„ „
Aljegyző : Lázár Zoárd II.	„ „

Bizottmányi tagok :

Huzella Mátyás	} IV. éves joghallgatók.
MiskolcZY Zsombor	

Benedikt Márk — III. éves joghallgató.

MiskolcZY Ferencz	} II. éves joghallgatók.
Rednik Gábor	
Toperczer Sándor	

Hoványi Gyula	} I. éves joghallgatók.
Jezerniczky Ferencz	
Magyary István	
Pajor Kálmán	

A lefolyt évben az egyletnek 44 rendes tagja volt.

Alaptökéje, mely az 187⁶/₇ év végén 5022 frt. 92 kr. volt, a lefolyt tanévben 5257 ft. 17 kr-ra szaporodott.

Segélyért folyamodott 13, segélyben részesült 12, segélyezésre fordított összesen 458 ft. A legnagyobb segély az év első két hónapjában havi 11 frtot, a legkisebb 2 frtot tett, a többi 6 hónapon át havi 10 ft volt a maximum, havi 4 frt a minimum.

Azon nagylelkű férfiak névsora, a kik az egyletet 1878-ban kegyes adományaikkal nemes célja elérésében gyámolták, a következő: Mgos és ft. Junák István, cz. püspök és prépost ur 20 ft. mgos és ft. Racsek János kanonok ur 10 ft, ngos és ft. Vinkler József kanonok ur 10 ft, ngos és ft. Treleczy J. kanonok ur 10 ft., ngos és ft. Nogáll János kanonok ur 5 ft, mgos és ft. b. Bémer Pál kanonok ur 8 ft, ngos és ft. Kümmer János Henrik kanonok ur 5 ft, ngos és ft. Zajnay János kanonok ur 5 ft, ngos és ft. Zay János ka-

nonok ur 5 ft. ngos és ft. Winterhalter Antal kanonok ur 10 ft. ngos és ft. Zeley János kanonok ur 5 ft. Összesen 93 frt.

2) Az önképző-kör tagjainak száma 60 volt.

A kör védnöke: dr. báró Roszner Ervin jogtanár,

elnöke: Miskolczy Zsombor joghallgató,

alelnöke: Wallner Ödön joghallgató,

pénztárnoka; Christó Miklós joghallgató,

könyv- és irattárnoka: Magyary István joghallgató.

Választmányi tagok: Balogh Győző, Hoványi Gyula, Katkics Gyula, Lázár Zoárd, Schweiger Ede és Török Károly joghallgatók.

A kör a lefolyt tanévben összesen 8 köz-, és 5 választmányi ülést tartott.

A kör pályadíjjal egybekötött nyilvános vitatkozást két alkalommal rendezett, a pályadíj mindkét alkalommal a) 2 db. cs. k. arany, b) egy diszkötésü jogi munka volt

Az első alkalommal, az az f. évi április hó 12-én, az esküdszéki intézmény behozatalának helyes vagy helytelen volta tüzetett ki a vita tárgyául. A dr. Kudelka József, dr. báró Roszner Ervin jogtanárok, Szy József, Sável Kálmán és Bölöny Ödön mint a végre különösen felkért bírálók előtt, az önképzőkör tagjainak élénk részvétele mellett és nagy számú hallgatóság jelenlétében megtartott vitatkozás eredménye az lett, hogy az első díjat Lázár Kálmán a másodikat pedig Wallner Ödön nyerte el. — Részt vettek még a vitatkozásban: Christó Miklós, Lázár Zoárd és Schweiger Ede joghallgatók.

A f. évi május hó 16-án következő vitatárgy felett: „Melyik helyesebb, a kinevezési vagy választási rendszer-e a közigazgatási hivatalok betöltésénél, különös tekintettel hazánk specialis viszonyaira“, dr. Személy Kálmán jogtanár, Sal Ferencz polgármester és Ritoók Zsigmond ügyvéd felkért bírálók előtt megtartott vitatkozás alkalmával az első díjat Gottlieb Mór, a másodikat pedig Miskolczy Zsombor joghallgatóknak ítelték oda a bírálók.

A tanárok közül dr. Személy Kálmán ny. r. tanár ez évben is folytatta felolvasását a természet befolyásáról az emberi társadalomra; dr. Bozóky Alajos ny. r. tanár pedig május 28- és 29-én gyakorlati jogeseteket bocsátott vitatkozás és eldöntés alá.

Az egyletnek a következő lapok jártak, u. m. 1., A Jogtudományi Közlöny (Dr. Bozóky Alajos ny. r. jogtanár ajándékából); 2., A Bihar, Nagyvárad, Szabadság és Békésmegyei Közlöny (az illető lapok kiadó tulajdonosai szivességéből); 3., A Magyar Themis. Tanszabadság, Kelet Népe, Pesti Napló, Ellenőr, Egyetértés, Fővárosi Lapok és Bors

szem Jankó (az egyesület pénztárából történt előfizetés folytán.)
E szerint járt az egyesületnek összesen 13 lap és folyóirat.

A z e g y l e t v a g y o n a :

1) takarékpénztári könyvecskékben	820	frt
2) aranyjárdék kötvényben	183	ftt 15 kr.
3) készpénzben	41	frt 59 kr

Összesen : 1044 frt 74 kr.

A vagyoni állapotnak a múlt évihez képest tetemes emelkedését az egyesület javára ez évi márczius hó 2-án rendezett tánczvizgalom tiszta jövedelmeképp bevételezett 351 frt 37 kr. idézte elő.

VII. Akadémiai hallgatók.

1) Beigatott hallgatók.

N é v	Tan- félév	N é v	Tan- félév.
<i>I. Évesek a) rendes hallgatók.</i>		* Pajor Kálmán	I 2
		Plopu György	I 2
		Popescu Jakab	I 2
Bakats Sándor	I 2	Prikistál István	I 2
Bártossy Gyula	I 2	30 Rozenthal Mór	I 2
* Beöthy László	I 2	Schönstein Mór	I 2
Chilba Illés	I 2	Sichermann Zsig	I 2
5 Czegle Péter	— 2	Singlár Gyula	I 2
Duma József	— —	Strobl Károly	I 2
Farkas Gyula	I 2	35 Székely Ignác	I 2
Fischer Rezső k.	I 2	Szerdahelyi Kálm.	I 2
Fränkl Samu	I 2	Szilágyi Eörs	I 2
10 Friedländer Samu	I 2	Tyll Gusztáv	I 2
Gataiantiu Lázár	— —	Veres Gusztáv	I 2
Grosz Adolf	I 2		
Hovánai Gyula	I 2	<i>b) Rendkívüliek.</i>	
Jerzsák János	I 2	40 Bleyer Vilmos	I 2
15 Jezerniczky Ferencz	I 2	Weisz Zsigmond	I 2
Klein Dávid	I 2		
Körfi Lajos	I 2	<i>II. Évesek a) rendes hallgatók.</i>	
Korossy Károly	I 2	Bagdy István	I 2
Lovassy Andor	I 2	* Beöthy András	I 2
20 Lukács Endre	I 2	Csanády Géza	I 2
Magyary István	I 2	Fornszek Béla	I 2
Makay Béla	I —	5 Gerlann János	I 2
Matos Géza	I —	Glück Hermann	I 2
Menszáros Zoltán	I 2		
25 Morvay Géza	— 2		

N é v	Tan- félév	N é v	Tan- félév
Hanke Lajos	I 2	15 Kozma Lajos	I 2
Horváth Vilmos	I 2	Lukács István	I 2
Hotorán Jakab	I 2	Márk Géza	I 2
10 † Ignaton Jakab	I —	† Reindl Gyula	I 2
Janovits Sándor	I 2	Rozenfeld Ignác	I 2
* Komlóssy László	I 2	20 Schwarz Lajos	I 2
Lázár Zoárd	I 2	Szepessy Zsigm.	I 2
Medgyaszay Dezső	I 2	Toma Mózes	I 2
15 Miskolczy Ferencz	I 2	Török Károly	I 2
Nagy Emil	I 2	Vajna Endre	I 2
Nagy József k.	I 2	25 * Wallner Ödön	I 2
Novák Aurél	I 2	Vladár Vilmos	I 2
Popescu Emil	I 2		
20 Rednik Gábor	I 2	b) Negyedévesek	
Reiner Albert	I 2		
Rimler Károly	I 2	Buna János	I 2
Róz József	I 2	Czajlik Alajos	I 2
Steinberger Samu	I 2	* Ember József	I 2
25 Szentiványi László	I 2	30 Gottlieb Mór	I 2
Tokody Viktor	I 2	Huzella Mátyás	I 2
Toperczer Sándor	I 2	Katkics Gyála	I 2
Weisz Samu	I 2	† Kocsis János	— —
		Lázár Kálmán	I 2
b) Rendkívüli		35 Mihályi Sándor	I 1
Bukovinszky János	I —	Miskolczy Zsombor	I 2
<i>Fogtudományi tanfolyam.</i>		Novák Lajos	I 2
a) Harmadévesek		Paulovics István	I 2
Balogh Győző	I 2	Szerdahelyi Sándor	I 2
Benedikt Márk.	I 2	40 Szőke József	I 2
Bieleczky Vilmos k	I 2	Zádory Lajos	I 2
† Braia Vazul	I —		
5 Christo Miklós	I —	<i>Allamtudom. tanfolyam:</i>	
Danielovich Aurél	I 2	a) Harmadévesek	
Danielovich Sándor	I 2	Berger Lajos	I 2
Duma Flórián	I 2	Bordé Ferencz	I 2
Fassie Sándor	I 2	Szlovák Pál	I 2
10 Grám Károly	I 2	b) Negyedévesek	
Grofsoreán János	I 2		
Herczegh Sándor	I —	* Békeffy Gyula	I 2
Kotócz János	I 2	5 * Biró József k.	I 2
Kovács Lajos	I 2	Borhy Imre	I 2

N é v		Tan- félév	N é v		Tan- félév
* Buhl Emil k.	1	2	Kiss Döme	1	2
* Fülöp Bódog	1	2	Molcsányi Béla	1	—
Fülöp Lajos	1	2	15 Schweiger Ede	1	2
10 Gaal Gyula	1	2	c) Rendkívüli		
Gedeon Ágost	1	2	Gyalokay Lajos	—	2
Jeszenszky János	1	2			

Jegyzetek: A *-gal jelöltek ösztöndíjasok.

A k.-val jelöltek katonák.

A kinnél tanfélév nincs kitéve, azok elmaradtak és csak azért vétettek fel a névsorba, mert a beiktatási 3 forintot lefizették; mivel pedig tandíjt sem fizettek, a statisztikai átnézetben a tandíj fizető joghallgatók összes száma is kisebb, mint a joghallgatók összes száma általában.

2) Vizsgálatra engedélyt nyertek :

Az I. alapvizsgálatra :

- Bagi Elek, karánsebesi k. tszéki irnok,
 Bukovinszky János, joghallgató,
 Lindl Alfréd, rékási erdőhivatali ellenőr
 Návay Tihamér p. ü. számtiszt,
 5 Péterffy Gyula facseti k. járásbirósági irnok
 gf. Pongrácz Vilmos,
 Raskó Imre, aradi fővámhivatali gyakornok,
 Weifert Károly, versecz városi h. főjegyző.

A II. alapvizsgálatra :

- Csákány Győző, dohánybeváltási gyakornok,
 10 Liszkay Bálint illetékkiszabási hivatali gyakornok,
 Tribalszky János kataszteri pótbiztos
 Weifert Károly verseczvárosi h. főjegyző.

A jogtudományi államvizsgálatra :

- Kiss Emil, Farkas Győző p. ü. számtiszt,
 Köller János tszéki irnok,
 15 Radiszlovics Béla p. ü. gyakornok,
 Török Péter végrehajtó
 Weifert Károly verseczvárosi h. főjegyző.

Az államtudományi államvizsgálatra :

- Kresz Lipót p. ü. fogalmazó,
 Thomiciu Virgil, végzett egyetemi joghallgató.

20 Tribalszky János. kataszteri pótbiztos
Vikol Antal p. ü irodatiszt,
Weifert Károly verseczvárosi h főjegyző.

Ezekkel együtt az intézetet látogatók száma 149 volt.
A beiktatott nyilvános joghallgatók számánál apadás a
mult évhez képest 28, a vizsgaengedélyt nyert egyének szá-
mánál. 3, általános apadás 31.

VIII. Vizsgálatok.

Az alap és államvizsgálatok letételének rendes ideje
junius hónapja, a pótvizsgálatok pedig szeptember hó 1-től
május hó végeig tételnek le.

A mult tanév végén a rendes időben letett alap- és
államvizsgálatok eredménye a következő :

1878. évi jun. havában.

Letette az	Nyilvános ren- des joghallgató	Ministeri enge- dély folytán	képesítettett		nem	felfüggesztetett	összesen
			kitüntetéssel	egyhangulag v. szótöbbs.			
Első alapvizsgálatot	20	2	4	11	3	4	22
Második alapvizsgálatot	17	1	3	14	—	1	18
Jogtudományi államvizsg.	17	2	3	14	—	2	19
Államt. államvizsgálatot	11	—	2	9	—	—	11
Főösszeg	65	5	12	48	3	7	70

A jelen tanév folyama alatt pótlólag letett alap- és államvizsgálatok eredménye a következő :
1877. évi szeptember 1-től 1878. jun. hó elejéig ;

Letette az	Nyilvános ren- des joghallgató	Ministeri enge- dély folytán	képesítettett		nem	felfüggesztetett	összesen
			kitüntetéssel	egyhangulag v. szótöbbs.			
Első alapvizsgálatot	23	2	2	17	3	3	25
Második alapvizsgálatot	15	3	3	13	—	2	18
Jogtudományi államvizsg	5	6	—	11	—	—	11
Államt. államvizsgálatot	13	2	3	12	—	—	15
Főösszeg	56	13	8	53	3	5	69

IX. A tanárok és az általuk előadott tantárgyak átnézete.

A tanárok neve	Tanító hivatali minőség	T a n s z a k m a A †-tel jegyzettek specialkollegiumok A *-gal jegyzettek publiciumok	Előadási ny.	Heti órák száma	Észrevétel
Dr. Hoványi Lajos	Igazgató s ny. r. tanár, h. ügyvéd	<p><i>Az I. félévben :</i> Törvénykezési eljárás † Csődeljárás † Telekkönyvi eljárás * Közjegyzői intézm.</p> <p><i>A II. félévben :</i> Váltó s keresk. jog Törvénykezési eljárás</p>	r	5 2 2 1 6 5	Szolgálati éveinek száma : 38. Azonkívül 183 ⁸ / ₉ -ben is h. tanárként működött.
Dr. Kudelka József	ny. r. tanár, h. ügyvéd	<p><i>Az I. félévben :</i> Jogbölcsészet Büntető jog Összd hasonlító büntetőjogi előadások</p> <p><i>A II. félévben :</i> Jogbölcsészet Büntető jog</p>	a y	5 5 1 5 5	Szolgálati éveinek száma : 31.
Dr. Kürthy János	ny. r. tanár	<p><i>Az I. félévben :</i> Politika Encyclopaedia † ált. államjog tört. † Módszertan</p> <p><i>A II. félévben :</i> Magyar közjog † Államjog s politika története † Jog és állam lényege</p>	e a	5 2 1 2 6 2 2	Szolgálati éveinek száma : 12. (Azonfölül négy évig segédtanár volt.)
Dr. Bozóky Alajos	ny. r. tanár képesített egyetemi magántanár	<p><i>Az I. félévben :</i> Római jog (institúciók) † A köteles részről † Római perjog</p> <p><i>A II. félévben :</i> Római jog (pandekták) † A kötelmi jog ált. tanai * Római örökjog</p>	m	8 1 1 8 1 1	Szolgálati éveinek száma : 10. (Azonfölül 1 ¹ / ₂ évig a m. k. helytartó tanácsnál és a közoktatási m. k. miniszteriumnál, mint fogalmazó gyakornok szolgált)

A tanárok neve	Tanító hivatali minőség	T a n s z a k m a A †-tel jegyzettek specialkollegiumok A *-gal jegyzettek publicumok	Előadási ny.	Heti órák száma	Észrevétel
Dr. Sipos Árpád	ny. r. tanár képesített egyetemi magántanár, hites köz- és váltó ügyvéd	<i>Az I. félévben :</i> Magyar magánjog Osztrák magánjog <i>A II. félévben :</i> Magyar magánjog † Osztr. kötelmi jog † Bányajog	r	5 6 5 2 2	Szolgálati éveinek száma : 7
Dr. Molnár Imre	ny. r tanár képesített egyetemi magántanár	<i>Az I. félévben :</i> Nemzetgazdaszat Pénzügytan <i>A II. félévben :</i> M. pénzügyi törvé- nyek † Tétéles nemzet- közi jog † A dohányegyed- áruságról	a	8 3 5 3 1	Szolgálati éveinek száma 6. (Azonfölül három évig segédtanár volt.)
Dr. Személy Kálmán	ny r. tanár képesített egyetemi magántanár	<i>Az I. félévben :</i> M. közigazgatási jog † Európai államok statistikája <i>A II. félévben :</i> Osztrák-magyar bi- rodalom statist. † Művelődéstörténet * Szemelvények a moralstatistikából	y	5 4 6 4 1	Szolgálati éveinek száma : 4. (Azonfölül egy évig segédtanár volt.)
Dr. b. Roszner Ervin	helyettes tanár képe- sített egyetemi magántanár	<i>Az I. félévben :</i> M alkotmány és jogtörténet Egyházi jog <i>A II. félévben :</i> Európai jogtört. Egyházi jog	a	7 4 5 4	Szolgálati éveinek száma : 2.
Dr. Lukács János	magántanár megyei főorvos	<i>A II. félévben :</i> † Törvénytörési or- vostan	m	3	Szolgálati éveinek száma : 6.
Dr. Nemes Imre	képesített egyetemi magán- s főreáltanodai ny. r. tanár	<i>Az I. félévben :</i> † Ethika † Psychologia <i>A II. félévben :</i> * Metaphysica		3 1 1	Szolgálati éveinek száma : 4.

azonban miként tapasztaltuk ez sem olyan, mely a kellő mértéket megütné. Szerző a kellő forrás műveket, miként ez a dolgozatához mellékelt kísérő levélből kitünik, nem használta s leginkább tankönyveket vagy más a kitüzött kérdést csak röviden vagy távolról érdeklő s érintő munkákat tett tanulmánya tárgyává.

A pályamű maga — egy hosszabb bevezetésen kívül — nem is nyújt többet, mint rendszeren iskolai könyvekben találunk, s a kitüzött kérdést sem dogmaticai, sem történelmi, sem a jelenleg létező pozitív intézkedések szempontjából rendszeresen nem fejtegeti, miért is — eltekintve a részletekben, nevezetesen az alkotmány biztosítékok elörsorolásánál itt-ott mutatkozó hibás nézetek- s tételektől, miket állit — a beérkezett pályaművet kielégítőnek nem tarthatjuk, s noha a pályázó szorgalmát s törekvését szívesen méltányoljuk is, a pályadíjt ezuttal részére kiadhatónak nem tartjuk. Tisztelettel maradván Nagyváradon, 1878 évi június 24-én.

alázatos szolgálai:

Dr. Kürthy János s. k.
jogak, ny. r. tanár.

Dr. Személy Kálmán s. k.
ny. rendes tanár.

A tanári kar ezen jelentést magáévá tevén azt határozta, hogy a jutalom ki ne adassék, s a pályakérdés a jövő 1878/9 tanévre újra tűzessék ki. Ennél fogva ismételve kitűzetik a következő pályatétel:

Soroltassanak elő az alkotmányoknak eddigelé ismeretes biztosítékai, mutattassék meg, mily értékkel bírnak ezek egyenkint az alkotmányok épségben tartása tekintetében; különösen pedig fejtsék ki elméleti és történetileg a miniszteri felelősség kérdése.

Jutalma néhai Olteanu püspök alapítványából 50 ft. o. é.

A pályázat beadásának határideje 1879-ik évi május 31. napja.

Pályázati szabályok:

1-ször. A kitüzött jutalomtételre csak a nagyvárad kir. jog- és államtudományi kar beigtatott nyilvános rendes hallgatói versenyezhetnek.

2 or. A jutalomtételért egyedül magyar nyelven pályázhatni.

3-or. A pályairatok beadásának határnapja 1879 ik évi május 31-ike. A jutalom 1879-ik évi június hó végén adatik ki.

4-er. A pályairatok negyedrében tisztán írva, lapszámozva, kötve legyenek.

5-ör. A szerző nevét rejtő pecsétés levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán olvasható.

6-or. A jutalom a viszonylag legjobb munkának csak, azon esetben adatik ki, ha az magában véve is díjra méltónak találtatik. Egyszerű fordítások a pályázásból kizárják.

7-er. Pályadíjat csak egyes dolgozó nyerhet el; végre,

8-or. A pályanyertes kéziratok a jog- és államtudományi kar joghallgatóiból alakult önképző körnek levéltárában tétetnek el.

XIV. Ösztöndíjak.

Ösztöndíjt a következő joghallgatók élveztek u m. :

Az első évfolyamból :

Beöthy László Alapy-félét évi 210 fttal, adományoztatott 1873 apr 22. 10534 sz a

Pajor Kálmán Mária Theresia félét évi 120 fttal, adom. 1873. apr 22. 10534. sz. a.

A második évfolyamból :

Beöthy András Alapy-félét évi 210 fttal, adom. 1877. apr. 2. 3638. sz. a.

Komlóssy (Kikinger) László Alapy-félét évi 210 fttal, adom. 1873. apr. 22. 10534. sz. a.

A jogtudományi szaktanfolyamból :

Ember József Koháry-félét évi 150 fttal, adom. 1876. évi 276. sz. a.

Wallner Ödön Alapy-félét évi 210 fttal, adom. 1873 apr. 22. 10534 sz a.

Az államtudományi szaktanfolyamból :

Békeffy Gyula Alapy-félét évi 210 fttal, adom. 1877 évi apr. 2 3638. sz. a.

Bíró József Alapy félét évi 210 fttal, adom. 1876. évi 276. sz. a.

Buhl Emil Alapy-félét évi 210 fttal, adom. 1868. évi febr. 16. 2058. sz. a.

Fülöp Bódog Alapy-félét évi 210 fttal, adom. 1868. évi febr. 16. 2058. sz. a.

A tanári kar által a f. évben újabban javaslatba hozott ifjak közül egy sem nyerhetett ösztöndíjt.

XV. Levéltári szemle.

A kar a lefolyt évben összesen 12 tanácsülést tartott. Az érdekesb levéltári okmányok a következők :

Levéltári szám	Idegen szám	T á r g y
204 187 ⁶ / ₇	jul. 4.	A nagyváradi kir. jog- és államtudományi kar 187 ⁶ / ₇ . évi almanachja s 187 ⁷ / ₈ első félévi tanrendje szétküldetik.
207 187 ⁶ / ₇	jul. 10.	Az 187 ⁶ / ₇ . évi könyvtári számadás felterjesztetik.
222 187 ⁶ / ₇	aug. 11.	A nm. vkom. fölhívása az 1878. évi párizsi világtárlaton leendő részvétel tárgyában.
224 187 ⁶ / ₇	aug. 12.	Felterjesztés, melyben a nm. vkom. fölhívására indítvány tételik a tandíj fizetésére vonatkozó szabályok módosítása tárgyában.
226 187 ⁶ / ₇	aug. 17.	A budapesti m. k. t. egyetem rectora 3 db egyetemi nyomtatványt küld.
1	20081. vkom. 1877.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium az akadémiai épületen esz-közlendő pótépítkezésekre 4000 frtnyi hitelt nyit a nagyváradi kir. adóhivatalnál.
3	900.eln.vkom. 1877.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium leküldi a polgári alkalmazásra jogosult altisztekről szóló érvénytelené vált igazolványok jegyzékét.
28	— —	A sárospataki ref. jogakademia megküldi tanrendjét.
44	— —	Dr. Kiss István, egrí jogtanár, „Bevezetés a jog- és államtudományokba“ cz. munkáját küldi ajándékol.
58	— —	A pozsonyi kir. akademia megküldi tanrendjét.
82	23700. vkom.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium Gedeon László jogszigorlónak 300 frtos ösztöndíját a szigorlati évre is engedélyezi.
84	— —	A prágai cs. k. egyetem megküldi tanrendjét.

Levéltári szám	Idegen szám	T á r g y
103	6391—1877. okt. 1.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium államszámvevősége az 187 ⁶ / ₇ . évről készített könyvtári számadást helyesnek találván Dr. Bozóky Alajos könyvtárnoknak megadja a fölmentvényt.
106	24942. vkom 1877.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium tudatja, hogy az 187 ⁷ / ₈ . tanévtől kezdve a trencsényi k. főgymnasium érettségi vizsgálatok tartására följogosítottatott.
115	26312. vkom 1877.	Hason tudósítás az ujvidéki főgymnasium tekintetében.
122	— —	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium a Puscariu-féle Stereometer leírását leküldi a könyvtár számára.
137	28338. vkom 1877. nov. 4	Szabályrendelet, melynek értelmében az I. vagy II. alapvizsgálat letehetéséért sept. 15. én tul jelentkező joghallgatók külön vizsgaengedélért kötelesek folyamodni.
153	1877. nov. 28.	Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága meghívja a tanári kart a központi néptanoda alapittatásának 1877. decz. 2. tartandó 100-dos évfordulati ünnepélyére.
156	30210. vkom. 1877. nov. 26.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium megengedi, hogy az alapvizsgálatokkal elmaradt joghallgatók pótlólag megvizsgálthassanak.
170	— —	Az akadémia igazgatóságának átirata a főgymnasium és reáltanoda igazgatóságaihoz, hogy 1878. évi jan. 10. d. u. 3 órakor az illető tanodák tanári kara és tanuló ifjusága néhai Némethy Pál József temetésén megjelenni sziveskedjék.
174	— —	Dr. Neumann Armin a nagyvárad kir. jogakadémia egykori tanítványa, „A kereskedelmi törvény magyarázata” cz. munkáját küldi a könyvtár részére.
188	— —	A második félévi tanrend szétküldetik.
190	— —	A pécsi joglyceum megküldi tanrendjét.

Levél- tári szám	Idegen szám	T á r g y
197	212. sz. febr. 13.	Nagym. Lipovniczky István I. sz. püs- pök ur átirata, melylyel a tanári kart s az akadémiai ifjuságot IX Pius pápa ő szentségéért 1878 febr. 14-én a szé- kesegyházban tartandó gyász-isteni- tiszteletre meghívja.
200	1222. eln. vkom. 1878	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi- nisterium a katonai kötelék alatt álló akadémiai egyének névlajstromát föl- terjesztetni rendeli
207	237. eln. febr. 13.	A nm. val. és közokt. m. k. ministerium leküldi az 187 ⁶ / ₇ . években igazolványt nyert kiszolgált altisztek jegyzékét
216	— —	Nagym. Lipovniczky I. sz. püspök ur átirata, melyben a tanári kart és jog- hallgató ifjuságot meghívja a XIII. Leo pápa ő szentsége megválasztása alkalmából tartandó ünnepélyes „Te- Deum“ -ra.
228	— —	Ugyanannak meghívója a néhai Ferencz Károly cs. k. főherczeg ő fenségéért 1878. évi márczius 16-án tartandó gyász-isteni tiszteletre.
249	663. sz. márcz. 26.	A nm. vallás- és közoktatási m. kir. ministe- rium megerősíti a f. tanévre megalakított alap- és államvizsgálati bizottságokat, az utóbbiaknak kültagjai részére pedig leküldi a kinevezési okleveleket
253	ápril. 12.	A biharmegyei régészeti és történelmi egylet meghívja a tanári kart s a jog- hallgató ifjuságot az ápril. hó 22-én megnyitandó régészeti kiállításra.
255	ápril. 13.	Bankházi Ács Károly „Virágok a román népköltészet mezejéről“ czimű munkája egy példányát az akadémiai könyv- tárnak ajándékozza.
265	9627. apr. 24	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi- nisterium Dr. Sipos Árpád ny. r. ta- nárt a felsőbb fizetési fokra előlépteti.
270	4749. apr. 25.	Ugyanannak szabályrendelete, melynek értelmében az ujonnan kinevezendő ta- nárok 3 évig csak helyettesi minőség- ben alkalmazhatók.

Levél-tári szám	Idegen szám	T á r g y
276	máj. 15.	A nagyvárad k. jogakademián az 187 ⁶ / ₇ . tanévben befolyt tandijakról vezetett számadás felterjesztetik.
277	11642 máj. 11.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. ministerium az országos közoktatás állapotáról az 1875. 1876 évekre vonatkozólag a képviselőház elé terjesztett jelentésének egy példányát megküldi a könyvtár számára.
298	jun 7.	T. Nagy Lajos, karczagi ügyvéd ur „A jász kun birtokviszonyok fejlődése“ cz. munkájának egy példányát a könyvtárnak ajándékozza.
299	5030. máj 31.	A nm. vallás és közoktatási m kir. ministerium számvevősége az 187 ⁶ / ₇ évi tandijszámadásokat helybenhagyja
300	788. máj 30	A kolozsvári m k. t. egyetem rectora megküldi az 187 ⁷ / ₈ évi almanachját ünnepi beszédjeit és az 187 ⁸ / ₉ évi tanrendjét.
311	— —	Az 187 ⁷ / ₈ . évi tandij számadás felterjesztetik.
312	— —	Az 187 ⁷ / ₈ . évi könyvtári számadás felterjesztetik.
321	15253. jun. 21.	A vkom leküldi az egyetemi könyvtárnál üresedésbe jött igazgatói állomás betöltésére vonatkozó pályázatot.

Figyelmeztetés.

A beigtatások és beiratások az 187⁸/₉ tanévre f. é. sept. 1—8-ig történnek, mire nézve a joghallgató urak a szabályzat 47. és 48. §§-aira, a tandijfizetés tekintetében pedig ugyanannak 19. és 20. §§-aira figyelmeztetnek.

A pót és ismétlő vizsgálatok f. é. sept. 9-től 15-ig tartanak, a nyilvános előadások sept. 16-án kezdetnek meg.

Kelt Nagyváradon, 1878. jun. hó 30-án.

Az igazgatóság.